

Zprávy, informace, oznámení

Higher Education Support Program 1999

Nadace Open Society Fund a Vzdělávací nadace Jana Husa se dohodly na společné realizaci grantového programu v roce 1999 a vyhláší Higher Education Support Program (Program na podporu vyššího vzdělávání). Jde o otevřený grantový program určený pro vzdělávací instituce na vysokoškolské úrovni, jehož cílem je podpořit inovaci a rozvoj vzdělávání v humanitních a společenských vědách.

Za administrativu programu, příjem žádostí a udělování grantů odpovídá Vzdělávací nadace Jana Husa.

Podpora je poskytována projektům, jejichž cílem je především:

- inovace učebních plánů, včetně tvorby učebních materiálů, textů a učebnic,
- inovace metodiky výuky, metodiky práce se studenty a hodnocení,
- přístupnost a interdisciplinarita,
- systémový dopad plánovaných změn.

V roce 1999 budou granty udělovány projektům především v těchto prioritních oblastech:

- postgraduální vzdělávání, celoživotní vzdělávání, distanční vzdělávání,
- vzdělávání učitelů,
- veřejná politika a veřejná správa,

- filantropická studia, administrativa a řízení neziskových organizací,
- administrativa a řízení vzdělávacích institucí,
- studium komunikace a médií,
- sociální politika a sociální práce,
- občanské vzdělávání k demokracii, k toleranci a k mezietnickému a mezikulturnímu porozumění.

Postup při podávání projektů: Žádosti o grant přijímají kanceláře Vzdělávací nadace Jana Husa v Praze a v Brně (podle sídla organizace žadatele) od data vyhlášení programu po celý rok 1999. Postup při podávání žádostí je dvoustupňový. Žadatel se nejprve obrátí na nadaci se stručným popisem projektového záměru, ve kterém popíše cíle projektu, plán realizace a uvede předběžný rozpočet. Projektový záměr posoudí sekretariát nadace a vyhovuje-li zveřejněným kritériím programu, pracovníci nadace vyzvou předkladatele, aby podle jejich pokynů vypracoval úplný písemný projekt. (Zadatelé, kteří mají úplný projekt již vypracován, jej mohou předložit přímo.)

Hodnocení a výběr projektů bude provádět Správní rada Vzdělávací nadace Jana Husa na třech zasedáních: 5. 6., 25. 9. a 27. 11. 1999. K zařazení žádosti na příslušné zasedání je nutno odevzdat úplný projekt nejpozději čtyři týdny před jeho konáním.

Adresy kancelářů Vzdělávací nadace Jana Husa:

- Brno: Dominikánské nám. 4/5 P. O. Box 735, 663 35 Brno, tel. (05) 4221 0269, fax (05) 4221 0257, e-mail: vnjh@janhus.anet.cz,
- Praha: Karolíny Světlé 4, 110 00 Praha 1, tel/fax (02) 24 2201 18, e-mail: vnjh@telecom.cz.

-vjh-

Jen několik řádků

Koho za senátora?

Dne 24. dubna budou volby do Akademického senátu UP. Je nejspíše čas uvažovat o vhodných kandidátech. Snad nebude od věci připomenout, že smyslem senátu je demokratická kontrola univerzitních aktivit. Senát se vyjadřuje, hodnotí, přijímá a zamítá záměry a výsledky vedení univerzity. Radí se s ním a zodpovídá se mu rektor i kvestor. Senátor může a má mluvit do všech důležitých věcí současného života a budoucího vývoje celé univerzity. Senátor mlčí, duchem či fyzicky nepřítomný na zasedáních AS UP je špatný senátor, stejně jako ten, kdo diskutuje sice často a dlouze, ale bez dostatečné znalosti věci. Ta ovšem vyžaduje jistou přípravu a vždy stojí čas a přemýšlení.

Na místo senátora nepatří ani ten, jehož mysl se probouzí jen na jediný signál, kterým je prospěch a zájem jedné fakulty nebo jednoho oboru. Senát by neměl být pouhým bojištěm za dílčí zájmy jednotlivých fakult, i když to k němu bezesporu také patří. Měl by být radou moudrých, účelovým spojením vybraných, kteří vidí dále a hlouběji než my, ostatní členové obce, za hranici jedné fakulty, jedné univerzity a jedné malé země uprostřed Evropy. Senátor by měl mít svou alma mater rád a usilovat o zlepšování její kvality. Mělo by jej převléce zajímat, jak a kde, ve kterých oborech a na kterých pracovištích se daří stavět a udržovat cesty vedoucí univerzitu z jejího hanáckého biotopu do mezinárodního společenství vysokých škol, vědeckých a kulturních institucí zemí Evropské unie.

Senátor s praktickou zkušeností z práce na univerzitách, ve vědeckých a kulturních institucích známých doma i v zahraničí, je pro obec nejvýš užitečný, jeho názorům a úsudkům bychom měli bedlivě naslouchat. On má nadhled a má s čím srovnávat. Poznal, co je ve světě podmínkou a platným měřítkem odborné kompetence a kvality, jak jich dosáhnout a jak je udržet.

V naší univerzitní obci je již mnoho pracovníků s touto zkušeností. Chce to jen mít dobrou vůli, rozhlédnout se a ptát se jich. Potíž je ale v tom, že na rozdíl od dobře placených senátorů Parlamentu ČR, senátoři akademičtí o přízeň svých voličů neusilují, ale musí být k převzetí akademické funkce zpravidla přemlouváni. O to více si zaslouží naši přízeň, uznání a úctu.

M. Hejtmánek

Děkan Přírodovědecké fakulty UP vypisuje tříletý prezenční a pětiletý kombinovaný

doktorský studijní program

v oborech: algebra, matematická analýza, příbuzné a numerické metody, aplikovaná matematika, obecná fyzika a matematická fyzika, fyzika kondenzovaných látek, optika a optoelektornika, biofyzika, organická chemie, analytická chemie, anorganická chemie, fyzikální chemie, botanika, ekologie, zoologie, přístrojová fyzika a metrologie, a to pro absolventy vysokých škol stejného nebo příbuzného zaměření oboru.

Příhlášky je možno podávat do 31. 5. 1999 na níže uvedenou adresu. K přihlášce je třeba přiložit životopis a ověřený opis diplomu. Dále je možno přiložit seznam publikovaných prací a jiné doklady vědecké činnosti, žádost o udělení stipendia, pokud jej uchazeč vyžaduje, případně potvrzení o státní jazykové zkoušce, která může nahradit část přijímací zkoušky ze znalosti světového jazyka.

Přijímací pohovory se budou konat v týdnu od 21. do 26. 6. 1999. Součástí přijímacího pohovoru bude prověření znalostí světového jazyka, přednostně angličtiny pro uchazeče, kteří nemají odpovídající jazykovou zkoušku.

Adresa pro zaslání přihlášek: Děkanát PFF UP, odd. vědy, tř. Svobody 26, 771 46 Olomouc.

Příhlášky je možno si vyzvednout na odd. vědy u pí. Horákové, kde budou od 10. 4. k dispozici rámcová témata disertačních prací, která budou také zveřejněna na internetových stránkách UP (www.upol.cz). Další informace na tel. č. 522 24 51, kl. 338, fax: 522 57 37.

-přf-

Cena za studentskou vědeckou práci

Klub absolventů a příznivců Univerzity Palackého vyhláší soutěž o cenu za studentskou vědeckou práci v roce 1999.

Podmínky: - prvním nebo jediným autorem je student UP,

- věkový limit je 30 let, - práce je publikována nebo přijata do tisku (nutno doložit potvrzení redakce) ve vědeckém periodiku v r. 1999.

Jednu xerokopii práce s průvodním dopisem uchazeče je třeba předložit do 15. října 1999 prof. M. Hejtmánkovi (Ústav biologie LF UP, Hněvotínská 3, 775 00 Olomouc).

Autoři oceněných prací obdrží odměnu 2 000 Kč na slavnostním zasedání vědeckých rad UP v listopadu 1999.

-red-

Výběr z díla I. Theimera

V Galerii Clauda Bernarda ve výstavním a kongresovém centru v Maastrichtu byla 13. 3. zahájena výstava sochaře a malíře Ivana Theimera, držitele čestného doktorátu Univerzity Palackého. Výstava, která je výběrem z díla tohoto významného představitele současného výtvarného umění, potrvá do 21. 3. 1999.

-red-

Otázka pro: proděkany pro vědu a výzkum

Jak jste spokojen se způsobem rozdělování vnitřních grantů UP na rok 1999 a jak hodnotíte úspěšnost vaší fakulty z hlediska konečného přijetí jejich projektů?

RNDr. P. Emanovský, Dr., proděkan PdF UP:

Způsob rozdělování vnitřních grantů UP prošel během několika posledních let určitým vývojem. Vedení univerzity zastupované v této oblasti prorektorem Lenhartem nelze upřít snahu hledat stále nový přístup k této problematice, který by byl „co nejspravedlivější“. Tato snaha je bohužel každoročně do jisté míry mařena jednak nedostatkem finančních prostředků, jednak velkou rozmanitostí předkládaných projektů. Vzhledem k značné rozdílnému zaměření projektů je prakticky nemožné provést jejich podrobně kvalifikované hodnocení na úrovni univerzity.

Vedení univerzity pak nezbyvá než přenést zodpovědnost za vědeckou či uměleckou úroveň

projektů na fakulty a omezit se spíše na mechanické přidělení finančních prostředků na základě jistých kvantitativních ukazatelů. Tento stav samozřejmě není ideální, na druhé straně se domnívám, že jednotlivé fakulty prostřednictvím svých proděkanů mají možnost přispět k jeho zlepšení svými konstrukcivními návrhy.

Pokud jde o úspěšnost naší fakulty v soutěži o vnitřní granty UP na rok 1999, představuje pět přijatých projektů a přidělená částka necelých 239 tis. Kč zlepšení oproti minulým dvěma roků. Těžko lze však hovořit o úspěchu, neboť tato částka nedosahuje ani 8 % z celkové částky 3 milionů Kč vyčleněné na vnitřní granty UP. To mě přirozeně nutí k tomu, abych se zamýšlel, jak získat pracovníky naší fakulty k širšímu zapojení do soutěže o vnitřní granty UP.

-red-

Zprávy, informace, oznámení**Vnitřní granty UP přijaté na rok 1999**

V tomto čísle Žurnálu UP uveřejňujeme poslední část přehledu přijatých vnitřních grantů UP na rok 1999. (Číslo za názvem projektu označuje výši přidělené částky v Kč.)

Fakulta tělesné kultury (dokončení)

3. Fiedler Michal: *Metodologické aspekty výzkumu v oblasti elektroforetické aktivity buněčných jader bukálního epitelu* (33 000)
4. Kalina Martin: *Efekt fyzické zátěže na hladinu leptinémie a na ukazatele lipidového metabolismu u obézních žen* (33 000)
5. Novotný Jiří: *Vývoj a realizace telemetrického systému pro diagnostiku časových parametrů chůze* (20 000)
6. Rodová Dagmar: *Objektivizace svalové aktivity pomocí povrchové elektromyografie* (31 000)
7. Sigmund Erik: *Skladba a úroveň pohybové aktivity žáků základních škol* (33 000)
8. Sigmund Martin: *Posouzení morfologicko-funkčního vývoje dětí ve vztahu intenzivní pohybové činnosti* (32 570)

9. Stromšík Petr: *Sledge (sáně) – diagnostika silových projevů antigraivačních silových skupin* (27 500)

10. Šafář Michal: *Některé aspekty agresivity ve vztahu ke sportovní aktivitě* (17 500)

11. Vašendová Jana: *Zdravotní, sociální, psychologické a motorické aspekty procesů individualizace a kooperace v tělesné výchově* (33 000)

FTK celkem: 318 570 Kč

Právníká fakulta

1. Šimečková Eva: *Dějiny pracovního práva na území ČR* (50 000)

2. Pospíšil Richard: *Vnější ekonomické prostředí a jeho vliv na obchodní banky* (28 000)

3. Černý Michal: *Možnosti aplikace modelu tvorby a užívání elektronické podoby učebního textu jako učební pomůcky pro potřeby prezenčního a distančního vzdělávání* (28 000)

PF celkem: 106 000 Kč.

-red-

Události**Setkání akademické obce LF UP**

V pondělí 15. 3. 1999 se uskutečnilo setkání akademické obce LF UP. Šlo o odložené zasedání z 8. 3., kdy pro minimální účast jak senátorů, tak i ostatních členů akademické obce nebylo jednání vůbec zahájeno.

Po zahájení jednání a přivítání přítomných požádal předseda AS LF MUDr. Z. Zlámál, CSc., děkanku LF prof. J. Mačákovou, CSc., o přednesení zprávy o činnosti LF v roce 1998. Paní děkanka probrala postupně veškeré aktivity fakulty. Připomněla dobrou přípravu fakulty na zavedení kreditního systému výuky a konstatovala úspěšnou spolupráci ve výukovém procesu se zahraničními fakultami, např. v programu Sokrates. Mnozí studenti LF UP měli příležitost studovat po určitou dobu na lékařských fakultách v Lundu, Athénách nebo v Lisabonu. Informovala o probíhajících výzkumných programech, z nichž šest bylo schváleno VŘ UP a zařazeno do hlavních výzkumných úkolů UP. Konstatovala, že asi 25% z celkového počtu žadatelů získalo z různých zdrojů grantovou podporu. Zmínila se o úspěšně provedené rekonstrukci haly a poslucháren na Teoretických ústavěch a také o modernizaci výbavy posluchárny na Dětské klinice LF UP. Poděkovala za organizaci těchto prací tajemníkovi LF UP ing. Přidalovi. Pro výuku stomatologie byla špičkově vybavena fantomová pracoviště v budově na Palackého ulici. Děkanka ocenila velmi dobrou práci a trvale se rozšiřující a zkvalitňující služby informačního centra na LF pod vedením Mgr. Potomkové. Dále prof. Mačáková informovala o tom, že LF UP navštívila evaluační komise, jejíž členové podle předběžných sdělení vyjadřovali spokojenost s úrovní výuky i s vybavením kateder a neměli žádné závažnější připomínky. V závěru svého vystoupení děkanka poděkovala za spolupráci proděkanům, senátorům i členům akademické obce a popřála jim šťastnou ruku při volbách do nových akademických senátů.

V průběhu dalšího jednání předložil výroční zprávu o činnosti AS LF jeho předseda MUDr. Z. Zlámál, CSc. Konstatoval, že senát fakulty se sešel v r. 1998 pětkrát a připomněl důležitá usnesení o systemizaci míst učitelů,

o rozpočtu LF UP, o změnách ve výukových programech, o schválení návrhů na prodloužení úvazků na LF profesorům nad 65 let a o stavu příprav na kreditní systém výuky. Seznámil přítomné o jednáních v AS LF i AS UP o tvorbě nových předpisů v souvislosti s novým vysokoškolským zákonem a kritizoval řadu potíží, které vznikají zejména učitelům na LF, protože nový zákon o VŠ odložil řešení vztahu fakult a fakultních nemocnic. I když ani zdravotnictví nemá dostatek finančních prostředků, je v mzdové otázce solventnější a vznikají z toho absurdní mzdové nesrovnalosti zejména na pracovištích se smíšeným personálem. V důsledku této mzdové politiky, i při výrazném nedostatku volných zdravotnických lékařských míst, se do konkurzů, zejména na teoretickou medicínu, žádní uchazeči nehlásí a v těchto oborech vznikl doslova generační deficit.

Jako předseda volební komise pro volby do nového AS LF vystoupil doc. J. Luža, CSc., a podal informaci o počtu navržených kandidátů a o organizaci, místu a způsobu voleb, které na LF UP proběhnou 22. a 23. 3. 1999. Vyzval akademické pracovníky a také studenty k účasti ve volbách, aby byla splněna zákonem předepsaná účast alespoň 30% členů akademické obce a volby se nemusely opakovat. Doc. K. Dostálová, CSc., která je zástupkyní LF ve volební komisi pro volby do AS UP, informovala o tvorbě kandidátky, termínech a organizaci voleb do AS UP, které budou 20. 4. 1999.

Ani ke zprávě děkanky prof. Mačákové, ani k referátu předsedy AS LF UP nebyly připomínky, dotazy a nebyla ani diskuse. Ztráta zájmu členů akademické obce o jednání senátu a činnost fakulty je obtížně pochopitelná, protože problémů a těžkostí nebylo, do pohody a klidu je daleko. Je to však zřetelný fakt, který lze dokumentovat i poměrně vysokým procentem navržených kandidátů do voleb, kteří svou kandidaturu odmítli. Domnívám se, že není tak špatně, aby nemohlo být ještě hůř. Avšak lhostejnost, pasivita a odevzdanost nevěstí, že bude líp.

MUDr. Z. Zlámál, CSc.,
předseda AS LF UP

Stručně

Česká geofraická společnost, středomoravská pobočka, připravila na 10. 3. **besedu nad učebnicemi a novými pomůckami v zeměpisu**, které se zúčastnili doc. M. Pluskal a doc. V. Voženílek z Katedry geografie PFF UP.

Ve čtvrtek 25. 3. 1999 se seje **Kolegium rektora UP** k projednání rozboru hospodaření UP za rok 1998, přípravy Academia filmu Olomouc 1999, Organizačního řádu RUP aj.

-mav-

Na podporu nadace Haimaom

Divadelní představení, jehož výtěžek bude věnován *Nadaci na podporu transplantace kostní dřeně Haimaom* při Hemato-onkologické klinice LF UP a FN Olomouc, se v hanácké metropoli rozhodla uspořádat herečka Hana Maciuchová.

Šternberská rodačka H. Maciuchová, herečka Divadla na Vinohradech, působila řadu let v Olomouci. Vystudovala hejčínské gymnázium a hrála po boku dnešního ministra kultury P. Dostála, muzikanta R. Pogody, baviče P. Novotného, herce J. Kanyzy a dalších v Amaterském studiu při tehdejší Divadle Oldřicha Stibora. Dodnes má k Olomouci vřelý vztah, který projevila kromě jiného tím, že přijala členství v čestném předsednictvu nadace.

Představení monodramatu současného německého dramatika Petera Hackse *Rozhovor v domě Steinových o nepřítomném panu Goethovi* se uskuteční 11. 4. 1999 v 19.30 v Moravském divadle.

-sul-

Pozvánka na koncert

Katedra hudební výchovy PdF UP pořádá 22. 3. 1999 ve Václavkově sále Vlastivědného muzea Olomouc diplomový koncert Markéty Peterkové. Na programu jsou písně G. Gershwin, šansony a písně ze slavných muzikálů Cabaret, Evita a Jesus Christ Superstar. Doprovází skupina *Jazz Dog Open*, spolupůčinkují studenti KHV PdF UP.

Vedoucími diplomového koncertu jsou Mgr. J. Glogarová a PaedDr. J. Vraštil.

Začátek koncertu je v 18. hod.

-kf-

Ples sportovců

Oddíl basketbalistů UP zve na 2. *ples sportovců*, který se uskuteční v pátek 26. 3. 1999 ve sportovní hale Dukly (Na Šibeníku). K tanci a poslechu hraje skupina *Melodik*, tombola a občerstvení je zajištěno. Začátek ve 20 hod.

Vstupné je 80 Kč (v předprodeji 70 Kč). Předprodej je ve sportovní prodejně *Virgin Sport*, Pekařská 14 a v kartografickém nakladatelství *ExKoM*, Masarykova tř. 11.

Další informace na tel. č. 522 73 66, 0602/741 099.

-red-

Tisková oprava

V minulém čísle Žurnálu UP jsme v článku *Správní rada UP* na str. 5 uvedli nesprávný údaj, a sice že *k právním úkonům, kterými VVŠ hodlá nabýt nebo převést movité věci, jejichž cena je vyšší než pětinasobek částky, od níž jsou věci považovány podle zoláštního předpisu za hmotný majetek (...)*. Správné znění je **pětisetnasobek**.

-red-

Události

„Mock trials“ na Právnické fakultě UP

Studenti Právnické fakulty UP Olomouc připravili ve dnech 9. a 10. 3. 1999 simulované soudní procesy (*mock trials*) v rámci výuky odborné právnické angličtiny. Případy se zaměřovaly na oblast trestního práva a uskutečnily se ve cvičné soudní síni na PF UP. Sledoval a zhodnotil je William T. Tête, LL.M., právník a vysokoškolský učitel z amerického státu Louisiana, který působí v tomto semestru jako hostující profesor na PF UP a vede zde právní semináře pro studenty čtvrtého ročníku.

První simulované soudní přelíčení proběhlo se studenty PF UP již v roce 1994, kdy podrobný popis případu a rolí v angličtině připravil William T. Tête, LL.M. spolu se svou manželkou Susan S. Têteovou, LL.M. Manželé Têteovi tehdy působili jako hostující profesori na PF UP poprvé.

Simulovaný soudní proces chystají studenti každoročně a zaměřují se na různá právní odvětví. Studenti před každým soudním pře-

líčením dostávají podrobný popis případu a jednotlivých rolí. V soudním procesu se studenti učí například:

- znát prostředí v soudní síni a soudní „dekorum“ (tj. oslovování v soudní síni apod.),
- plnit úkoly a role jednotlivých účastníků soudního procesu,
- bezprostředně používat cizí jazyky v rámci simulace reálné situace (argumentace, bezprostřední reakce, popis, vysvětlování, reakce na otázky apod.),
- odbornou právnickou terminologií z odvětví práva, na které se simulovaný proces zaměřuje.

Tyto poznatky se dále zúročí ve vyšších ročnících, kdy případy dostanou reálný právní podklad. Tento projekt byl první a je zatím jediný svého druhu v České republice.

PhDr. R. Vystrčilová,
PF UP

Olomoucký rodák Paul Engelmann zpět v Olomouci

Engelmann seznámil s jedním z největších filozofů 20. století Ludwigem Wittgensteinem; dozví se, že kolem Engelmana se ve 20. letech v Olomouci utvořil kroužek německých a posléze i českých intelektuálů a umělců, ke kterým patřili dramatik Max Zweig, hudebník (Schönbergův žák) Fritz Zweig, filozof a estetik Friedrich Pater, publicista Franz Feigel, právník Heinrich Groag, básník a překladatel Otto F. Babler, filozof Josef Ludvík Fischer, pozdější zakladatel nové Univerzity Palackého; dozví se, že Engelmann, který byl již dříve nakloněn myšlenkám sionismu, v roce 1934 odešel do Palestiny, kde žil v Tel Avivu v těsném sousedství s Maxem Zweigem až do své smrti v roce 1965, zatímco jeho rodina zůstává v Evropě se stala obětí holocaustu. Navštíví se pak také dozví, že Paul Engelmann je autorem tří staveb v loosovském architektonickém stylu, z nichž jedna stojí ve Vídni (Wittgenstein-Haus), druhá v Olomouci (vila Müller), třetí v Haifě (Haus Yadin); dozví se nakonec, že Paul Engelmann byl také autorem mnoha literárních textů všech žánrů (dramata, lyrika, autobiografie, vzpomínky, dopisy, antologie), z nichž ovšem většina existuje jen v rukopisech a nikdy nebyla vydána tiskem.

Čtrnáct výstavních tabulí skládá obraz osobnosti širokého záběru, osobnosti spojené s velkými jmény středoevropské kultury první poloviny 20. století, osobnosti, o níž proto projevují zájem hned několikéré vědecké disciplíny: historie, historie architektury, historie literatury, estetika i filozofie, osobnosti, jejíž životní osud může stát zástupně za tisíce podobných středoevropských osudů. Kdybychom chtěli přehánět, mohli bychom tvrdit, že bez Engelmana by loosovská architektura vídeňská i mimovídeňská byla zásadně ochuzena, že bez Engelmana by Karl Kraus nenaplnil některá čísla svého časopisu *Die Fackel*, anebo dokonce nenapsal své slavné drama *Poslední dnové lidstva* (Engelmann ho zásobil materiálem – novinovými výstřížky), že bez Engelmana by Ludwig Wittgenstein nikdy nenapsal svůj *Tractatus Logico-Philosophicus* (jehož podstatné části prý vznikaly při olomouckých procházkách a rozhovorech s Engelmannem). Ale i když nebudeme přehánět a budeme chápat osobnost Paula Engelmana střízlivě jako osobnost inspirovanou, nanejvýš integrovanou do tehdejších významných kulturně-uměleckých struktur a kruhů, jako osobnost sice tvůrčí, ale takovou, jejíž význam jistě

nedosahuje významu učitelů (Loos) a tehdejších velkých přátel, musíme se přesto ptát, jak to, že Paul Engelmann byl tak důkladně vytěsněn z olomoucké paměti, že musí být do svého rodiště „dováženi cizinci“.

Odpovědi může být několik. Na již zmíněné odpovědi P. Zatloukala je jistě mnoho pravdy. Dále je pravda, že chtěla-li se historie architektury v uplynulých letech komunistické vlády zabývat architekturou pohříchu „ne-realisticou“, vystavovala se zkoumavým a káravým pohledům ideologů socialistického realismu. První a v podstatě jediný článek z pera českých historiků architektury o P. Engelmannovi–architektovi pochází od jiného olomouckého rodáka V. Šlapety a je z roku 1978: *Paul Engelmann a Jaques Groag, olomoučtí záci Adolfa Loose* (in: *Památky a příroda*, 1978, č. 2). Dále je pravda, že ve stejném období bylo snad ještě větším problémem literární historie zabývat se německy píšícím židovským autorem z českých zemí. Olomoucký germanista Ludvík Václavěk, který jako jeden z mála vládl znalostí materie, nesměl až do roku 1989 publikovat, jeho příspěvek o P. Engelmannovi a olomouckém kroužku vyšel až v jeho Statích o německé literatuře vzniklé v českých zemích v roce 1991 (Univerzita Palackého, Olomouc).

A tak se tedy stalo, že o Paulu Engelmannovi se mnohem více vědělo a mluvilo v cizině (v kruzích badatelů wittgensteinovských, krausovských a loosovských) a že zpět do Olomouce „přivezli Engelmana cizinci“, totiž pracovníci archivu „Brenner“ v Innsbrucku. S tímto archivem spolupracuje zdejší germanistika FF UP velmi intenzivně již od roku 1993, což výraz „cizinci“ velmi relativizuje. Plodem spolupráce je právě projekt *Paul Engelmann* (ale troufám si dokonce tvrdit, že bez této přátelské spolupráce germanistů by v loňském roce nedošlo k předání rektorské insignie), jehož první výslednicí byla mezinárodní konference pořádaná v Innsbrucku v roce 1997 za účasti mj. olomouckých germanistů, druhou pak sestavení putovní výstavy, jejíž první zastavení (před dále plánovanými v Innsbrucku, Praze, Aarhusu, Bruselu, snad i ve Vídni, Jeruzalémě a Spojených Státech) je nyní k vidění v olomouckém Muzeu umění. Na vzniku výstavy mají zásluhu především pracovníci archivu „Brenner“, „Iví podíl“ ale také zdejší historikové německé literatury, prof. L. Václavěk, doc. L. Topolská, Mgr. V. Prágerová, a jistě také pracovníci Muzea umění, kteří vstupu obohatili o modely Engelmannových sta-

Setkání s profesionály

Jaké jsou souvislosti mezi zahraničním kapitálem a svobodou našeho tisku? Jak si konkurují tištěná média? Jsou rozhlasové a televizní stanice nebezpečím pro deníky? Zahubí internet noviny? Na tyto a řadu dalších odborných i obecných otázek studentům Katedry žurnalistiky FF UP odpovídal šéfredaktor deníku Svoboda Mgr. I. Šebestík. Ten byl 8. 3. besedujícím hostem pravidelných seminářů cyklu *Aktuální otázky žurnalistiky* určených posluchačům bakalářského studia. V tomto školním roce byl I. Šebestík již čtvrtým profesionálním novinářem, který se studenty hovořil o kladech a záporech současné žurnalistiky. Před ním už katedru navštívili televizní a rozhlasový publicista Mgr. L. Doležal a sportovní reportér a komentátor Mgr. E. Bican. Cyklus seminářů bude pokračovat besedou se zpravodajskou refaktorkou Radiožurnálu Českého rozhlasu P. Dluhoschovou, která přijala pozvání na 30. 3. 1999.

A. Mencl,
Katedra žurnalistiky FF UP

Dokončení ze str. 1

veb a výstavě poskytli prostory, profesionální zájem a péči.

Zdejší germanisté, osvěženi úspěchem projektu Engelmann a přesvědčení, že systematický výzkum moravské německy psané literatury přinese ještě mnohé překvapivé poznatky o osobnostech, svým významem přinejmenším srovnatelných s P. Engelmannem, chtějí projekt Engelmann považovat za pilotní projekt dalšího výzkumu, jenž byl – podpořen prostředky Grantové agentury ČR – nastartován v lednu tohoto roku.

První velkou a veřejnou akcí výzkumného týmu složeného z učitelů a také doktorandů a studentů Katedry germanistiky FF UP bude ve dnech 25. až 28. 4. 1999 mezinárodní konference o moravské německé literatuře, konaná pod záštitou rakouského velvyslance v Praze na velmi pohostinném místě, totiž znovu v olomouckém Muzeu umění, za účasti odborníků z tuzemska, Rakouska, Německa, Švýcarska i USA. Očekáváme od této konference – vedle rozmožnění faktických i metodologických poznatků – především navázání pravidelného kontaktu se všemi, kteří mají k tomuto tématu co říci, a jako organizátoři konference doufáme, že „učená germanistika“ nezůstane tentokrát izolovaná od negermanistického publika, nýbrž, že akce vzbudí zájem širší akademické i laické veřejnosti.

Dr. I. Fialová,
Katedra germanistiky FF UP

Zpracování pozůstalosti divadelního režiséra

Dokumentální centrum dramatických umění na FF UP získalo v roce 1996 pozůstalost Radima Kovala, významného ostravského divadelního režiséra, kterou objevila posluchačka 4. ročníku divadelní vědy A. Houšková při získávání materiálu pro diplomovou práci. Po ukončení prvního stupně inventarizace bylo v roce 1998 provedeno konečně uspořádání a uložení fondu, jehož průvodcem je právě vydaná publikace *Radim Koval 1924–1985* autorem R. Kovaříkové a E. Petlákové, studentek Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP, které se uspořádáním pozůstalosti (režijních knih a dalších jednotlivostí) věnovaly tři semestry.

-red-

Z vědeckých pracovišť UP**Zamyšlení chirurgo /II/**

Přinášíme druhou, závěrečnou část zamyšlení **prof. V. Krále**, přednosta I. chirurgické kliniky LF UP a FNO nad výzkumnou činností jeho pracoviště:

Před Vánoci jsem byl několik dní v Londýně, kde jsem upřesňoval experimentální spolupráci s Hammersmith Hospital v oblasti portální hypertenze a kde současně pracuje náš MUDr. R. Havlík na jeden rok jako research fellow (mimořádně, tím máme o jednoho lékaře méně). Pracovníků, kteří mají na starosti pouze výzkum v oblasti jater, je na tomto jednom pracovišti sedm. Projekt, na kterém pracuji, má grant ve výši 2,5 mil. liber, tj. kolem 125 mil. korun. Pro mladé pracovníky z celého světa jsou tam k dispozici malé, ale komfortní byty, kde mohou žít s celou rodinou. Podmínky k výzkumu, vytvořená infrastruktura v této oblasti je naprosto nesrovnatelná s naší. Je zcela logické, že rozdíl jsou i výsledky.

Je nutné zcela otevřeně říci, že výzkum v oblasti chirurgie (i když bych nebyl asi daleko od pravdy, kdybych hovořil o celé medicíně) pouze kopíruje a ani jinak nemůže, výzkum prováděný na západ od nás. Mnoho lidí nebude sice se mnou souhlasit, ale mimo Wichterlový gelové čočky (a to se nejedná přesně vzato o čistý lékařský výzkum) neznám podstatný lék, přístroj, metodu, která by nepřišla odjinud. Náš výzkum, a to soudím i podle oponování řady grantů, sestává pouze ze zavádění nových metod, což v pravém slova smyslu výzkum není. Na druhé straně je nutné říci, že tato práce přináší nesmírně cenný zisk a tím je to, že naše zdravotnictví je skutečně na vysoké úrovni a snese srovnání s vyspělými státy, neboť naše zpoždění v zavádění nových metod je nepatrné.

Jsem si vědom, že moje závěry o vědecko-výzkumné činnosti jsou poněkud pesimistické, že existují důležitá výzkumy, ale pokud se nezmění spousta věcí a podmínek, z nichž pouze některé jsem naznačil, nemůže dojít k zásadnímu obratu.

Třetí naší povinností, která už s výzkumnou prací příliš nesouvisí, je **výuková činnost**. Je

podstatnou částí naší práce a ovlivňuje, ať už přímo nebo nepřímo, činnosti předchozí. Má-li být výuková činnost seriózní, pak je nutné se vždy na tuto činnost předem připravit. Jak je to těžké, zvláště na chirurgii, chci dokumentovat opět prací na operačním sále, kdy je velmi často nutné angažovat ad hoc zkušeného pracovníka, ozít jej z výuky a nahradit jiným. Důsledkem je častá improvizace ve výuce. Není to správné, ale je to běžné a bude do té doby, dokud nebudou dostatečné rezervy. Ty asi brzo nebudou, neboť nám byli naopak v minulém roce dva pracovníci odebráni, zatím pouze administrativně a k fyzickému úbytku má dojít během krátké doby. Je proto zřejmé, že při sebelepším vlivu neexistuje na úrovni vedení kliniky, ale i školy, jiné řešení.

Druhou, velmi závažnou okolností je rozdíl mezi finančním ohodnocením zdravotnických a školských pracovníků. Ten je podstatný, ať už se dokazuje jakoukoli početní ekvilibristikou, že tomu tak není. A pokud rozdíl nejsou skutečně na naše podmínky astronomické, je tomu tak proto, že jsou tyto platy vyrovnávány různými posuny v osobním hodnocení, a tím i službami. Je to doslova otázka vyšší matematiky.

Tím je dáno i to, že např. habilitovaní pracovníci jsou u nás zařazeni ve zdravotnictví a nejmladší ve školství. Ti nejmladší pak mají ony nesmyslné dva měsíce prázdnin. Co to dělá v rozpisu služeb a práce si málokdo dovede představit. Je proto samozřejmé, že na našem pracovišti nelze vůbec brát zřetel na to, je-li někdo ve zdravotnictví nebo

školství. Logické by ale bylo, aby právě starší lékaři, kteří už mají v hlavě vše srovnáno a mají vlastní zkušenosti, učili a předávali svoje zkušenosti. Právě to studenti oceňují nejvíce. Jejich o dva roky starší kolega jako asistent nemůže být ve výuce klinického oboru příliš velkým přínosem.

Toto je mé krátké zamyšlení nad naší prací, které není příliš radostné. Vyplývá z objektivních příčin, jak jsem se snažil ukázat. S nedobrym stavem se v krátké době nedá asi nic dělat, i když alespoň něco přece jen je v našich rukou a šlo by změnit. Ale i celková situace příliš nepobízí naši aktivitu, protože posledních deset let jsme zbytečně ztratili alespoň polovinu tím, že jsme nereagovali na události tak, jak bylo nutné. To vede k jisté rezignaci, neboť vidíme, že ať se snažíme, jak se snažíme, vše běží svou cestou a my na celkové dění ztrácíme svůj vliv. Asi bych podobný článek neodeslal do veřejného tisku, abych nepřiléval pesimismu do mysli všeobecně, ale do univerzitního tisku takové zamyšlení patří.

Vážíme si autorova porozumění, s jakým otevřel svou mysl i srdce chirurga ve vedoucím postavení své akademické obci a doufáme, že to podnítí představitel dalších oborů na UP k podobnému počínu. Výjimečnou délkou textu, která je omluvitelná specifikou povahou pracoviště a jeho postavením na UP a FNO, chápeme jako privilegium pro autora prvního článku tohoto pro Žurnál UP zcela nového typu.

Redakce.

Rozhovor**Peter Härtling znovu navštívil město svého dětství**

Ve středu 10. 3. 1999 navštívil Filozofickou fakultu UP německý spisovatel Peter Härtling (1933). V zaplněné aule předčítal ze svých děl, tj. z románu *Opožděná láska* (1980), z novely *Božena* (1994) a báseň *Olomouc 1942–1945*. Při příležitosti své návštěvy obdržel P. Härtling od doc. L. Topolfské z Katedry germanistiky FF UP český překlad své knihy *Herzuanad*, český *Srdeční stěna*, který zanedlouho vyjde v nakladatelství Votobia.

P. Härtling žil s rodiči v Olomouci v letech 1942–1945. Jeho otec, rodák z Brna, musel kvůli nacistickému režimu odejít z německého města Chemnitz. Po příchodu ruské armády do Olomouce zemřel na útěku do Rakouska v ruském zajateckém táboře v roce 1945. Tato skutečnost a toto město se staly pro P. Härtlinga neoddělitelnou součástí jeho života. Do Olomouce se vrací už poněkoličkáte, aby si připomněl poslední zastávku na pouti životem se svým otcem. V roce 1995 navštívil P. Härtling Olomouc se štábem německé televize, aby zde natočil dokumentární film, ve kterém vzpomíná na své dětství.

Část diskuse a rozhovoru s P. Härtlingem přinášíme v tomto čísle Žurnálu UP:

V díle *Božena* citujete básně Jana Skácela, Jaroslava Seiferta a Vítěslava Nezvala. Máte k nim nějaký bližší vztah?

Od té doby, co byly do němčiny přeloženy básně Jana Skácela, tak je velmi obdivuji. Jsou to básně, které mi připomínají dětství. Seifert psal velmi suverénní formou a Nezval – to je také velká osobnost. Tato lyrika je pro mě stejně tak významná jako například lyrika Georga Trakla. Překlady jsou už odjakživa součástí mého já.

Setkal jste se s některými českými spisovateli nebo s českými emigranty–spisovateli?

Ano, s některými. Když jsem byl takřkajíc nakladatel, postaral jsem se a pomohl jsem Otě Filipovi, aby mohl odejít z této země, potom jsem se setkal s Jiřím Grušou ...

Setkal jste i se spisovatelkou Libuší Monikovou?

Tu znám velmi dobře. Ale ona je považována za německou autorku, protože psala jen německy. Znali jsme se velmi dobře, protože byla před smrtí zvolena do berlínské Akademie umění a já jsem byl ředitelem tamního oddělení pro literaturu.

Vaším motto je „najít a vymyslet“. Můžete to blíže vysvětlit?

Ve Frankfurtu na univerzitě jsem jako tzv. docent poezii měl na téma „objevit a vymyslet“ přednášky. Z toho pak vznikla kniha *„Španělský voják neboli objevit a vymyslet“*. Znamená to pro mě vnitřní napětí, něco nalézáme. Nalézáme téma, vyprávění, vzpomínky člověka, materiály, dokumenty – to všechno se může najít. Když se však spokojím jenom s dokumenty, pak už nedokážu vytvořit z dokumentů něco životního. V historiografii jde také o objevování a přimýšlení, i když to historikové popírají. Psaní vždy souvisí s představivostí a s fantazií a pro mě je to zcela samozřejmé. Ta nalezená věc je v podstatě jen malinkou částí díla, jako jste například slyšeli v začátku novely *„Božena“*. V tomto úseku je tou nalezenou věcí paní Špačková, která opravdu žila a to ostatní je domýšlení. Ta nalezená věc, to podstatné je plamínek, s kterým rozfoukávám svoji fantazii, z níž pak vznikne oheň.

Co pro vás znamená Olomouc dnes?

To zase souvisí s objevováním a vymýšlením. Olomouc jsem neviděl několik desetiletí. Když jsem ji po tolika letech znovu navštívil, připadala mi stejně taková, jaká zůstala v mé paměti, když jsem byl ještě jako dítě. Kupodivu mi připadala nezměněná, byl to velký zážitek, ale i šok. Tento šok jsem dlouho překonával. Teď je pro mě současná Olomouc nejen ve vzpomínkách podstatnou součástí mého dětství, ale do jisté míry i jeho ztrátou. Olomouc je tedy ve mně.

Připravila M. Šulcová, studentka FF UP

Vzpomínky**Vzpomínka na JUDr. Tomáše Souška**

Z Uničova přišla smutná zpráva: 14. 2. 1999 zemřel JUDr. Tomáš Soušek ve svých bezmála 97 letech. Právník, historik, vlastivědný badatel a publicista, výborný organizátor a především laskavý, jemný, taktičtí, skromný a obětavý muž za sebou nechal rozsáhlé dílo, na němž pracoval do konce života. Je autorem jediné poválečné publikace věnované historii Uničova.

V roce 1967 inicioval vznik „Aktivu při muzeu v Uničově“, dal mu pevný základ a organizační směrnicí. Bylo mi ctí, že jsem se – pod vedením pana doktora Souška – mohl účastnit práce aktivu spolu s nezapomenutelnými osobnostmi, jakými byli tehdejší kustod muzea František Všetického, JUDr. Antonín Dvořák – vedoucí právního oddělení Uničovských strojů, ing. Miroslav Demel – sociolog a odb. referent právního odd. US, Jaroslav Kupka – mykolog a přírodovědný badatel, MUDr. František Ticháček – chirurg a gerontolog a další. S aktivem spolupracoval rovněž tehdejší ředitel uničovského gymnázia PhDr. Jan Březina, filozof a žák J. L. Fischera, pozdější docent UP.

S pohnutím vzpomínám na první setkání s doktorem Tomášem Souškem před 33 lety v uničovském městském archivu, který spravoval. Děkuji mu za příklad a školu lidskosti. Čest jeho památce.

J. V. Musil

Univerzita a region

Regionální koordinační skupina

V sobotu 13. 3. se na Okresním úřadě v Olomouci sešla Regionální koordinační skupina (RKS), jejímž členem je mj. i rektor UP prof. L. Dvořák, k závěrečnému projednání konceptu *Strategie rozvoje Olomouckého kraje*. Na programu bylo také projednání informací o dalším postupu prací na programovém dokumentu vyplývajícím z usnesení vlády ČR ze dne 11. 1. 1999 „O zabezpečení přípravy pro využívání Strukturálních fondů a Kohezního fondu Evropské unie“.

Stručná verze tohoto dokumentu obsahuje mj. i tyto teze:

- využívat UP jako historicky vzniklého centra vzdělanosti ke zvyšování vzdělanosti a duchovní úrovně obyvatelstva, vytvářet klima motivující obyvatelstvo k prohlubování vzdělanosti,

- podpořit UP v jejím úsilí stát se univerzitou srovnatelnou s evropskými i světovými univerzitami,

- podpořit zavedení vysokoškolských technických a ekonomických oborů mimo UP jako pracovišť stávajících vysokých škol (Ostrava, Brno), vypracovat koncepci vzniku samostatné fakulty nebo VŠ, rozvíjet možnosti vysokoškolského vzdělání s integrovanou podporou rozšiřování kolejí, menz a dalších obslužných zařízení, jak ze strany veřejného, tak i soukromého sektoru,

- vytvářet zázemí pro UP a perspektivní VŠ, aby se staly centry vrcholného vzdělávání kladoucimi vysoké požadavky na studenty, rozšiřovaly vědecké poznatky a podílely se na vědeckém bádání, což přispěje k prestiži olomouckého kraje,

- sjednotit instituce, které mohou podpořit UP v jejím úsilí stát se také vědeckovýzkumným centrem mezinárodního významu,

- podporovat vědeckovýzkumné projekty, které jsou napojeny do rozvojových a inovačních programů ekonomiky regionu,

- rozšiřovat spolupráci vědeckých a výzkumných pracovišť s UP na řešení ekonomických, sociálních, zdravotnických, kulturně historických a dalších problémů kraje,

- ve spolupráci UP s podnikatelskou sférou, veřejnou správou a dalšími subjekty vytvářet podmínky, které by usnadnily UP pořádat mezinárodní kongresy, celostátní a regionální semináře, kolokvia atd. a které by přispěly k zvýraznění nejen Olomouce, ale i celého olomouckého kraje.

-mav-

Práce na transformaci teprve začíná

Nad dosavadní činností Regionální koordinační skupiny i nad obecnými otázkami transformace české společnosti se zamýšlí **ing. Stanislav Zapletal**, místopředseda Regionální hospodářské komory a předseda představenstva Okresní hospodářské komory Olomouc (OHK):

Regionální koordinační skupina byla jmenována přednostou Okresního úřadu Olomouc jako pomocný orgán přednosty OÚ, který před ministerstvem, jemuž je podřízen, převzal odpovědnost za vypracování podkladů pro rozvoj příštího „Výššího územně správního celku Olomouc“ (VÚSC). Tyto podklady by měly posloužit při vypracování rozvojového programu České republiky, ovšem v souladu s představami Evropské unie. Shrnutí podkladů o budoucích VÚSC bude doplněno státními připomínkami a bude vypracován zmíněný dokument o naší budoucnosti.

Přáním ministerstva bylo, aby se prací v koordinační skupině zúčastnili i zástupci významnějších strukturovaných skupin obyvatelstva. Tak jsem byl do koordinační skupiny dekretem jmenován i já – jako předseda představenstva OHK v Olomouci.

Jubileum

Šedesátiny významného slavisty

K jubileu prof. Josefa Anderše, DrSc.

Dnešní oslavenec se narodil 26. 3. 1939 v české vesničce Malá Alexandrovka na jihu Ukrajiny. V letech 1957–1962 studoval slavistiku, ukrajinistiku a rusistiku na Filologické fakultě Mečnikovovy univerzity v Oděse. Poté byl až do r. 1992 vědeckým pracovníkem v Jazykovědném ústavu A. A. Potěbní Národní akademie věd Ukrajiny v Kyjevě, kde v roce 1967 obhájil kandidátskou a v roce 1971 doktorskou disertaci, vedl oddělení slovanských jazyků a podílel se na vydání dvoudílného *Česko-ukrajinského slovníku* /Kyjev 1988–89/ a *Mluvnice češtiny* /Kyjev 1992, 375 s./ i jiných slavistických prací. V oněch letech i externě přednášel na Kyjevské národní univerzitě T. H. Ševčenka. V r. 1992 byl jmenován profesorem pro obor ruský jazyk, rovněž byl v letech 1988–1992 zástupcem hlavního redaktora lingvistického časopisu *Movoznavstvo*.

Dne 22. 9. 1992 po přestěhování do ČR v rámci přesídlení volyňských a kyjevských krajanů nastoupil J. Anderš jako vysokoškolský profesor na Katedru bohemistiky a slavistiky FF UP v Olomouci. Již 20. 1. 1993 úspěšně proběhla jeho habilitace před Vědeckou radou FF UP. Od 1. 2. 1995 působí na Katedře slavistiky FF UP jako profesor ruštiny a ukrajinštiny.

Na svém nynějším pracovišti (na katedře slavistiky) je pověřen přednáškami a semináři z vývoje ruského jazyka, typologie slovanských jazyků, staroslověnštiny a ukrajinštiny. Je předsedou oborové rady pro ruský jazyk a též členem oborové rady pro jazyk polský. Dále je členem Jazykovědného sdružení ČR, členem komise *Gramatická stavba slovanských jazyků* při Mezinárodním komitétu slavistů, členem vědecké rady *Ruský jazyk: dějiny a současný stav* při Oddělení literatury a jazyka Ruské akademie věd. Prof. Anderš se rovněž aktivně účastní rady domácích a mezinárodních konferencí, zejména sjezdů slavistů.

Bibliografie prací prof. Anderše čítá kolem 140 titulů v oboru slovanské srovnávací lingvistiky, bohemistiky, rusistiky, ukrajinistiky a obecné jazykovědy včetně dvou individuálních monografií *Sémantická struktura dativu v češtině a němčině*, Kyjev 1975 a *Typologie jednoduchých slovesných vět v češtině ve srovnání s ukrajinštinou*, Kyjev 1987.

Profesoru J. Anderšovi, který je nyní na vrcholu tvůrčích sil, přejí tímto jeho kolegové a přátelé vše nejlepší do dalších let. A po slovansku – přímo od srdce!

Doc. D. Žváček, CSc.,
Katedra slavistiky FF UP

Práce ve skupině končí a z její činnosti nemám špatný dojem. V tak krátkém, ba šibeničním termínu těžko mohlo být více uděláno. Zpráva pro veřejnost bude oficiálně nabídnuta v polovině března.

Jestliže mi byla poskytnuta (zřejmě v souvislosti s mými někdy možná poněkud neobvyklými vystoupeními v koordinační skupině) možnost připravit článek pro univerzitní týdeník, byl jsem potěšen. Já – celoživotně technicky založený člověk – mám cosi říkat vелеvážené obci univerzitní. Prosím.

Tak tedy, při památce univerzitního doktora Jana z Husince, využívám této příležitosti a uvádím, že při práci v koordinační skupině, v níž jsem více naslouchal, než mluvil, se mi při vystoupeních ostatních promítalo celých minulých devět let našich náratů do prostředí, které jsme před dvěma generacemi opustili. Pročpak jsme asi nezačali místo politikaření vypracovávat SWOT analýzu, vízi a hlavní rozvojové programy Československé republiky už v roce 1991? Pročpak jsme také nerozvinuli programy celoživotního vzdělávání, s nimiž se začínalo v západní Evropě, když nám Západ nabízel dostatek peněz právě na to? (A byl by notně přídál, kdyby se peníze nezačaly ztrácet nebo nebyly využity.) Pročpak nevydala československá vláda příkazy, na jejichž podkladě by byli vybráni ti mladší a schopní z řady míst, kteří by vystudovali západní vysoké školy, dnes byli hotovi a připraveni převzít odpovědnost z rukou bystších „všeumělů“? Proč se mají s tak závažnými dokumenty, pro jejichž vypracování je třeba velmi dokonalé odborné průpravy trápit lidé sice vybraní, nikoli nezkušení a nevědoucí, ale nicméně přece jen nedostatečně fundovaní v západoevropském pohledu? Proč se na nejrůznějších, velmi důležitých místech v naší zemi místo odborníků objevili nejrůznější šarlatáni, hrající si na jediné skutečné vykladače kapitalismu? Proč se pořád mluví jen o penězích, a nikoli o kadlubech, z nichž je možno je vydolovávat, tedy o tvůrčích myšlenkách a zpracování hmot? A o práci a zase o práci, bez níž nic nejde ani v kapitalismu.

Samozřejmě – mohl bych nabídnout své odpovědi. Však jsem byl při tom a spolu se třemi, čtyřmi tisícovkami svých zaměstnanců jsem si prožil své. Ve snaze zachránit podnik, který se nepodařilo zničit žádné garnituře od roku 1820, jsem si rychle vypracoval jednoduchou strategii: rychle pryč z prostředí plného vytařovačného pepictví, rychle co nejdale od bank, které si na banky jen ideologicky hrály a plnily ideologické příkazy, rychle pryč od všech možných „radilů“ k nadnárodním světovým firmám. Do exportů, do úvěrování zahraničními bankami, ke školitelům raději holandským než tuzemským. A učít se myslet pokud možno evropsky a současně vlastenecky. Protože i Masaryk byl Evropan a vlastenec.

Myslím, že bych velmi rozuměl generálu Šedivému, který nedávo na zolaštním semináři pro naše novináře uvedl v souvislosti s naším vstupem do NATO, že česká armáda si nemůže dovolit ve svém vedení diletanty a že nejdůležitějším úkolem v současnosti je – nastojme – změna myšlení. Po devíti letech to říká představitel důležité státní složky, o níž se také vyjádřil jako o státní složce doposud vysmívané člověk vyškolený Západem.

Ano, jsem přesvědčen, že práce na skutečné transformaci české společnosti teprve začíná. SWOT analýza VUSC Olomouc je prvním vážnějším sebepoznáním. Půjde-li vše jen trochu normálně, budeme brzy na velmi mnoho věcí pohlízet jinak. Dokonce i na demokracii i na otevřenou společnost. O tu vlastně jde při myšlenkách regionů (tedy nikoli „krajů“) nejvíce.

Teprve následná doba doceneje myšlenky velíkánu. Vždyť právě náš Masaryk řekl: „Nevěřím, že se nutná reforma dá provést jen hospodářsky. Zároveň se musí provést reforma mravů a názorů.“ A dále: „Nemyslíci potácí se zleva napravo; člověk myslící, znající své síly, jde svou cestou, pro něj

Představujeme: externí členové nové Vědecké rady UP

Prof. ing. Václav Klaus, CSc., předseda PSP ČR

nar. 19. 6. 1941 v Praze – absolvent Obchodní fakulty VŠE v Praze obor zahraniční obchod 1964, později studoval v Itálii 1966, USA 1969, věd. aspir. 1968, habilitace v oboru ekonomie UK Praha 1991, prof. pro obor financí, VŠE Praha 1995.

1964–1971 věd. prac. Ekonomický ústav ČSAV Praha, 1971–1986 Státní banka Československá, 1987–1989 Prognostický ústav ČSAV, 1989–1992 ministr financí ČSFR, 1991–1992 místopředseda vlády ČSFR, 1992–1997 předseda vlády ČR, nyní předseda PSP ČR, předseda ODS. Od 60. let příspěvky v odborném, vědeckém i kulturním (Lit. noviny, Tvář, Kult. tvorba) aj. tisku. Od 1965 práce zaměřené na problematiku makroekonomie, ekonom. rovnováhy, monetární politiky, inflace, komparace ekonomických systémů a dějin ekonomických teorií. Od druhé poloviny 70. let ekonometrické, později i obecně ekonomické stati v časopise Finance a úvěr, Politická ekonomie, Ekonomicko matematický obzor. Práce v 80. letech se soustředily do oblastí: ekonometrické modely, obecná makroekonomie, měnová politika, soudobá ekonomická teorie, komparativní ekonomické systémy.

PhDr. Petr Kratochvíl, CSc., člen AV ČR

nar. 12. 3. 1950, absolvent FF UK, oboru filozofie–psychologie. Nyní vědecký pracovník Ústavu dějin umění AV ČR, člen předsednictva Akademické rady AV ČR, externí pedagog AVU. Zabývá se dějinami stavby měst, současnou českou a světovou architekturou, teorií památkové péče. Je autorem studií v odborných časopisech. Je členem Evropské akademie věd a umění.

Prof. Eduard Schmidt, prorektor MU Brno

nar. 11. 12. 1935 v Uherském Hradišti. Nyní je profesorem fyziky PŘF MU Brno. V letech 1958–1960 odborný asistent na MU, v letech 1961–1971 odborný a vědecký pracovník, 1971–1990 odborný asistent, 1990–1992 docent, děkan, 1992–1998 rektor MU. Od r. 1982 členem hlavního výboru Jednoty čs. matematiků a fyziků (JČSMF) i Jednoty čes. matematiků a fyziků (JCMF), 1993–1996 člen komise pro vědu a výzkum PCR, 1993–1997 člen vědecké rady AV ČR, 1994–1998 člen Rady vlády ČR pro výzkum a vývoj, člen dalších vědeckých rad, komisí, nadací, Římského klubu. Je autorem nebo spoluautorem asi 60 vědeckých prací s tematikou optické vlastnosti pevných látek, modulační spektroskopie, elipsometrie, optika tenkých vrstev aj.

Zdroj: *Kdo je kdo v ČR na přelomu 20. století*, Agentura Kdo je kdo, Praha 1998.

Pokračování příště.
-red-

MEZI NÁMI VZDĚLANCI

V letech 1678 až 1778 odcestovalo z české provincie Tovaryšstva Ježíšova kolem 160 jezuitských misionářů do španělských a portugalských držav v Novém světě. Jezuitské misie na americkém kontinentě neusilovaly jen o přivedení indiánů do lůna římskokatolické církve, ale snažily se také přimět neusedlé indiánské „neofyty“ (tj. nově pokřtěné osoby) k životu v osadách (pueblch) a k zemědělství. Samozřejmými součástmi misie byly vedle kostela škola a nemocnice. Místoprovinciál české jezuitské provincie Ferdinand Verbies proto žádal, aby do zámořských misí byli vysíláni kromě lékařů a apatykářů zejména ekonomové, tedy lidé schopní vést zemědělský statek; všeobecnou vážnost si získávali rovněž misionáři znalí stavebnictví a architektury, uměleckého řemesla a manufakturní výroby, neméně jako misionáři–zeměměřiči a kartografové – dnešním termínem řečeno experti.

Mezi jezuitskými misionáři se nezdáka objevovali ti, kdo během svých teologických studií prošli olomouckou jezuitskou akademií. Podle Oldřicha Kašpara (mj. autora publikace věnované působení jezuitů z České provincie v Mexiku, kterou právě vydává olomoucké nakladatelství DANAL), byla Olomouc rodištěm pěti příslušníků Tovaryšstva Ježíšova působících jako misionáři v Novém světě. Byli to Ignác Fritz (jeho životní data nejsou známa), Valentin Stansel (1621–1705), Ignác Xavera Keller (1702–1759), Josef Fleischauer (1718–1781) a

ANTONÍN TEMPIS,

narozený v Olomouci 25. června 1703. Do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil Tempis jako novic v Praze 3. října 1720, řádové sliby skládal roku 1735 v jezuitské koleji v Jičíně a roku 1738 již v Novém Španělsku – dnešním Mexiku, kam byl vyslán jako misionář roku 1735 a kam dorazil v březnu 1736. P. A. Tempis cestoval se svým řádovým spolubratrem, P. Karlem Neumayerem (pocházejícím z Vra-

tislavi) přes Španělsko. Jejich osobní popisy se zachovaly v sevillašském Archivu obou Indií: „Páter Carlos Neumayer, kněz osmdvacetiletý, rodák z Vratislavi, z téže diecéze v Německu, vysoký, bílý, kaštanových vlasů, tmavý malých očí, jízva po neštovicích. – Páter Antonio Tempis, kněz dvaatřicetiletý, rodák z Olomouce, stejné diecéze v Německu, vysoký, bílý, plavé vlasy i vousy.“ Oba kněží tedy uvedli, že přísluší do „diecéze v Německu“, ačkoli vlastí Neumayerovou bylo Slezsko (roku 1735 ještě součást České koruny) a Tempisovou Morava.

Jak Neumayer, tak Tempis působili jako misionáři v Dolní Kalifornii (zatímco území Horní Kalifornie tvoří od roku 1848 jeden ze států USA, Dolní Kalifornie s Kalifornským poloostrovem je mexickým teritoriem). O životních osudech Antonia Tempise informuje P. Miguel del Barco (1706–1790) v rukopise „Historia Natural y Crónica de la Antigua California (Přírodní dějiny a kronika staré Kalifornie)“, jenž chová v svých fondech Národní knihovna Viktora Emanuela v Římě (knížní edici tohoto pozoruhodného díla pořídil roku 1973 mexický historik Miguel León Portilla, dále citované pasáže přeložil Oldřich Kašpar).

Podle P. Miguela del Barca „v roce 1746 došlo k velké ztrátě smrtí Otce Antonia Tempise, misionáře a obnovitele misie Santiago, která byla všeobecně pocítována všemi, kdo jej znali nebo měli povědomost o tomto vynikajícím muži, jehož laskavost, dobrota a milosrdenství přitahovaly blahosklonnost a úctu jak indiánů, tak Španělů.“ P. Miguel del Barco dále sděluje, že Tempis přišel do kalifornské misie Santiago v létě roku 1736 – neuplynuly prý tehdy ještě ani dva roky od chvíle, kdy se „místní indiáni vzbouřili a osmrtili krutým způsobem svého misionáře, velebného Otce Lorenza Carranca“. Tempis si však záhy získal „obojetné a sverepé duše“ indiánů, když „shromáždil všechny děti z misie, které měl soustředěny kolem sebe, a vyučoval je velmi podrobně, věda je ke čtení,

a vždy s nimi trávil také několik hodin v nějaké manuální práci odpovídající jejich věku a jejich silám“.

Osobní kvality P. Antonia Tempise se podle autora relace nejlépe projevily „při několika epidemiích, které postihly v době jeho působení indiány, neboť pečoval o jednoho každého z nemocných takovým způsobem, jako kdyby již neměl žádného jiného, a máje jich tolik, že ve stejném čase se musel starat o nemocné i umírající, velmi dobře bylo vidět jeho velké úsilí, jež plnil ve dne i v noci, aniž by si ponechal nějaký čas na nejnutnější odpočinek“. Povinnosti duchovního pastýře plnil Tempis i tehdy, kdy byl sám „tak nemocný a slabý, že se ani neudržel na nohou“ – indiáni jej museli s posledním pomazáním k nemocným soukmenovcům donést, a on se od jednoho umírajícího k druhému plazil po zemi.

Tempisovým životním krédem se stalo úsloví „Todo trabajo por amor de Dios (Všechna práce pro lásku boží)“, jímž utěšoval své okolí a jež přijali za své jak indiáni, tak španělští vojáci místní posádky. Když olomoucký rodák P. Antonín Tempis po deseti letech svého misionářského působení dne 6. července 1746 v misii Santiago zemřel, zanechal po sobě „velkou pověst dokonalého a svatého muže“ – což jistě není málo.

Jiří Fiala



Kresba kalifornských indiánů nesoucích dítě do misie ke křtu je součástí cyklu kreseb vzniklých v polovině 18. století a zachycujících život těchto indiánů (kresby uchovává ve svých fondech Národní knihovna v Praze).

REPRO: MF DNES

levo a pravo není. Překážky překonává, vyniká nad ně, tvoří nově, ale nevybírá slepě, aby z deseti hloupostí udělal jedenáctou.“ A do třetice: „Pro produkci je třeba podnikavosti a podnikavosti je tím víc třeba, že všechny státy, celá Evropa je válkou ožebračena. Pravím-li podnikavost, tož nemyslím na spekulaci a hyperspekulaci, která se právě v abnormální době tak zhusta zjevuje, nýbrž na podnikavost tvůrčí, na vynalézavost, na geniální využití daných poměrů a vytvoření nových statků.“ Snaha přetvořit Evropu v soustátí svobodných regionů, vzniklých z přání jejich obyvatel, nikoli mocensky, z rozhodnutí státních parlamen-

tů, bude ztělesněním i Masarykových ideálů humanitních.

To se mi tedy neustále vracelo při jednáních regionální koordinační skupiny.

Jsem velmi rád, že jsem se naší dnešní historické etapy dočkal. Jsem optimistou. Až se totiž konečně začneme zase rádně starat o dědictví našich předků, pro samotnou práci nebudeme mít ani čas na „blbou náladu“. Ta zůstane těm, kteří na víc nemají. Vrátime se k onomu Masarykovi „Nebát se a nekrást!“ A k práci pro vlast. I k památce Mistra Jana. Toho snad na univerzitní půdě ani citovat nemusím.

Diskuse, názory, ohlasy

Tak nevím

(Několik poznámek k novému telefonnímu seznamu)

Každý nový telefonní seznam je přijímán různými lidmi různě. Ti, kteří ho používají denně, mají z nových inovací obavy. Nový seznam zpravidla věští zásadnější změny, a tak hrozí, že dlouhodobým tréninkem nabitá telefonistická gramotnost přijde vniveč. Na druhé straně jsou prý lidé, pro které není nový telefonní seznam zdrojem rozčilení, ale zajímavým putováním mezi mnohdy košatými institucemi, obchody, obchůdky a lidmi.

Se zájmem jsem sáhl po novém telefonním seznamu UP a nalistoval si Lékařskou fakultu UP. Ústavy a kliniky se střídají vždy se zřetelnými názvy a výrazným písmem jsou vyvedena jména přednostů a jejich sekretářek. V duchu jsem pěl chválu. Trošku jsem se zarazil u seznamu zaměstnanců. Jsou zde všichni v jednolitém šiku od A do Z. Chirurg vedle internisty, neurologa, úředníka, pitevního sanitáře. Nic proti tomu nemám. Většina lidí má však problém se jmény. Špatně si je pamatujeme a s přibývajícím věkem se problémy zhoršují. Jestliže chci volat například někoho ze studijního oddělení děkanátu, tak je to problém. Musím vědět přesně jméno referentky. A i když si na jméno vzpomenu a referentku si najdu v seznamu, mám opět smůlu, protože vedle jejího jména je stručné sdělení „Děkanát“. A vzniká dilema: je ještě na studijním nebo není?

Jako patolog jsem se začal rozhlížet po svém ústavu. Jaké číslo je do laboratoře? Pod písmenem L jsem zjistil, že žádnou laboratoř nemáme. Existuje laboratoř anatomická, alkoholová, bakteriologická atd. Kde je naše slavná imunohistochemická laboratoř? Je to jasné, bude pod I. Chyba lávky – není. Imuno jaksi vypadlo a zůstala jen histochemická laboratoř pod písmenem H.

Zajímavá je také chodba. Chodby s telefonem máme na fakultě čtyři, ale nenajdete je pod CH (toto písmeno nový telefonní seznam vůbec nezná), ale musíte vzhlednout k C. Poměrně hojně vyhledávané a žádané Informační středisko v seznamu nenajdete. Musíte

znát jména jeho zaměstnanců. Myslím, že naši paní vedoucí Informačního střediska zná každý, ale pro jistotu je v seznamu uvedena na dvou místech. Jednou pod svým jménem a pak pod písmenem V – vedoucí.

Tak nevím, tato slova jsem si půjčil z nadpisu knihy J. Menzela a tento výraz je prý specificky český modus dubitandi. Dubito, ergo sum – pochybuji, tedy jsem. Když srovnávám nové se starým, zdá se mi výhodnější uspořádání staršího seznamu, kde patologové byli vedeni pod Ústavem patologie, chemici pod Ústavem lékařské chemie atd. Ovšem může to být pouze jeden názor jednoho člověka.

Prof. J. Mačák

Milí přátelé,

v Žurnále UP č. 19 mě nepříjemně překvapil článek o zahraničních studentech programu Socrates, kteří na Fischerově koleji pořádali hlučný večírek. Možná jsem na takové věci citlivější, protože jsem sám cizinec, ale bez ohledu na mou zdejší situaci článek vyžaduje podrobnější náhled.

Za prvé, studenti programu Socrates naši univerzitu navštěvují obvykle buď jeden semestr, nebo rok, a ne všichni sem jezdí s tím, že se naučí česky. Nyní máme tyto studenty na katedře anglistiky a amerikanistiky, na katedře politologie apod. Proč tedy vydávat článek vyhrožující vyloučením z koleje za opakované přestupky, když obviňovaní nemají ke kritice přístup?

Za druhé, proč čeští studenti nehovořili přímo s cizinci? Sám jsem na této koleji zažil studentské večírky a udivuje mě, že čeští studenti mají tu drzost poukazovat na cizince. Vždyt tato kolej má v přízemí hospodu! Mimochodem, večírek nebyl jen záležitostí cizinců, účastnili se ho také Češi a většina cizinců ani nebyla studenty programu Socrates – dost ubohý příklad investigativní žurnalistiky.

Jak řekl jeden z takzvaných provinčlů, „tohle bychom nikdy zahraničnímu studentovi na naší univerzitě neudělali!“ Osobně jsem

velmi rád, že se českým studentům naskýtá možnost studovat v zahraničí a zahraničním studentům zde. Jestliže to má úspěšně pokračovat, bude třeba zdvořilosti, otevřenosti a trpělivosti na obou stranách.

Váš zastánce multikulturní univerzity a koleji,

D. Livingstone,
Katedra anglistiky a amerikanistiky FF UP

... a tento týden...

22. BŘEZNA

U-klub, Šmeralova 12, 20.00 hod.: Znouzečnost Plzeň. Alternativní bigbit nové vlny.

23. BŘEZNA

Katedra algebry a geometrie PřF UP, posluchárna č. 301, Tomkova 40, 13.00 hod.: Mgr. D. Hort (PdF MU Brno) – Charakterizace řetězců jejich endomorfismy. Pořádá Katedra algebry a geometrie PřF UP.

Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky PřF UP, posluchárna č. 202, Tomkova 40, 13.30 hod.: Prof. RNDr. P. Drábek, DrSc., a ing. G. Tajčová (FAV ZČU Plzeň) – Bifurkační přístup k modelům visutých mostů. Pořádá JČMF, pobočka Olomouc a KNAAM PřF UP.

24. BŘEZNA

Katedra geografie PřF UP, tř. Svobody 26, 14.30 hod.: Mgr. Z. Szczyrba – Hospodářství České republiky. Přednáška. Pořádá Česká geografická společnost, středomoravská pobočka.

Kostel Panny Marie Sněžné, 19.00 hod.: Studentská mše svatá s rozloučením s letošními absolventy UP. Celebruje doc. P. Ambroz, děkan CMTF UP.

Studentský klub Hacienda, Křížkovského 2, 20.15 hod.: Přátelské posezení s absolventy UP u čaje. Pořádá Vysokoškolské katolické hnutí Olomouc.

25. BŘEZNA

Kongresový sál SLO UP a Fyzikálního ústavu AV ČR, tř. 17. listopadu 50, 13.00 hod.: Dr. ing. Bedřich Rus (FzÚ AV ČR, Praha) – Výkonový laser Asterix a nové metody generace superintenzivních pulsů. Optický seminář. Pořádá Katedra optiky a Laboratoř kvantové optiky PřF UP, SLO UP a FÚ AV ČR, pobočka JČMF v Olomouci a FVS JČMF.

Poznámka redakce

Redakce Žurnálu UP vítá informace a náměty ze všech oblastí života Univerzity Palackého, především pak aktuální příspěvky nepřesahující počet 30–50 řádků. Vzhledem k omezenému rozsahu stran si redakce v opačném případě vyhrazuje právo příspěvky krátit.

V zájmu rychlého a bezchybného přenosu informací žádáme zájemce o uveřejnění textů v Žurnálu UP, aby své příspěvky redakci dodávali na disketách nebo prostřednictvím e-mailu.

Děkujeme za pochopení a spolupráci.
Redakce Žurnálu UP

Academia film 1999: 3. – 6. května (VI)

Zasedala výběrová komise

Ve dnech 26. – 27. 2. se sešla v prostorách Audiovizuálního centra IC UP výběrová komise Academia filmu Olomouc 99 ve složení doc. J. Fiala (Katedra bohemistiky FF UP), J. Joukal (Olomoucká kina, s.r.o., Olomouc), RNDr. V. Kostkan (Katedra ekologie PřF UP), doc. J. Luža (Ústav fyziologie LF UP), M. Skyba (Český filmový a televizní svaz FITES, Praha), Mgr. K. Tabery (Katedra teorie a dějin dramatických umění FF UP), Mgr. B. Řeháková – samostatně posuzovala přihlášené CD-ROMy (Centrum výpočetní techniky UP). Z celkem 110 přihlášených filmů, videoprogramů a CD-ROMů jich sítím výběrové komise prošlo 62, zbytek do soutěže nebyl zařazen, přičemž důvody k tomuto rozhodnutí byly různé. Některé snímky např. nevyhovovaly rokem výroby, jeden pořad byl v soutěži již v roce 1997, jiný pořad nebylo možné posoudit pro technické problémy, některé pořady nebyly vůbec doručeny. Šedesát dva přijatých pořadů bylo zařazeno do jednotlivých kategorií v následujících po-

čtech: vědecký a populárněvědecký pořad (A) – 17, dokumentární pořad (B) – 26, výukový pořad (C) – 12, multimediální vzdělávací program (D) – 7. V oborech se čísla pak promítají následovně: společenské vědy 37, přírodní vědy 17, lékařství 7, teologie 1.

Česká republika přihlásila celkem 70 filmů, výběrová komise přijala 43. Jeden snímek přihlásila Čína, pět Francie (vybrány byly ovšem jen čtyři), soutěžít bude také jeden snímek z Holandska, čtyři z Izraele (z přihlášených 15). Z jedenácti snímků z Německa bylo vybráno k soutěži pět, tři snímky ze Slovenska a jeden ze Španělska. Z domácích přihlašova- telů nejvíce pořadů přihlásila Česká televize (20 pořadů, 16 ČT Praha, 4 ČT Brno). Nejdelším přijatým pořadem je *Deník pana Pfitznera*, který trvá 90 min.

-map-

